

N:o 57.

Ank. till Riksd. kansli den 28 april 1905, kl. 4 e. m.

*Utlåtande, i anledning af väckt motion med förslag till lag
angående handel med konstgjorda gödselmedel.*

Lagutskottet har till förberedande behandling fått emottaga en af herrar *A. Olsson* i Mårdäng, *P. Hellström*, *E. Persson* i Borrby, *O. Olsson* i See och *E. G. H. Åkerlund* väckt motion, n:o 138, af följande lydelse:

»Till 1904 års Riksdag aflät Kungl. Maj:t proposition, n:o 43, med förslag till lag angående handel med konstgjorda gödselmedel. Lagutskottet afstyrkte bifall till lagförslaget; och blef utskottets hemställan af Första Kammaren bifallen. Andra Kammaren afslog samma hemställan och biföll en af herr *Zetterstrand* med flere utskottets utlåtande vidfogad reservation, innehållande berörda lagförslag i vissa delar förändradt.

På grund häraf läser ny framställning i ämnet af Kungl. Maj:t icke vara att förvänta. Men då lagstiftning på förevarande område obestriddigen är af behovet påkallad, få vi härmed vördsamt hemställa, att Riksdagen ville för sin del antaga följande

Lag angående handel med konstgjorda gödselmedel.

1 §.

Enhvar, som för egen eller annans räkning idkar handel med konstgjorda gödselmedel, vare, ehvad sådant af köparen påfordras eller icke,

pliktig att, senast då varan till köparen levereras, aflämna ett af säljaren underskrifvet garantibevis, innehållande köparens namn, den försålda varans myckenhet och benämning, det i 2 § omförmälda märke samt uppgift om varans halt af värdebestämmande ämnen.

Närmare föreskrifter, huru halten af värdebestämmande ämnen skall angifvas så ock angående garantibevisets affattning i öfrigt, meddelas af Konungen.

2 §.

Försäljes gödselmedlet i säck, kärl eller annan fast förpackning, åligge det säljaren att tillse, att å förpackningen finnes ett lätt i ögonen fallande märke. Detta märke skall upptagas jämväl i räkning, som å varan utfärdas.

3 §.

Benämning, hvarunder vara i garantibevis angifves, må ej vara vilseledande i afseende å varans ursprung och beskaffenhet.

4 §.

Underlåter säljare af konstgjorda gödselmedel att till köparen aflämna garantibevis, som i 1 § sägs, eller att iakttaga hvad enligt 2 § honom åligger, straffes med böter från och med tio till och med ett hundra kronor.

5 §.

Finnas de angående såld varas beskaffenhet i garantibeviset lämnade uppgifter vara oriktiga eller har säljare låtit öfverträdelse af hvad i 3 § är stadgadt komma sig till last, straffes säljaren, där ej förbrytelsen är i allmänna strafflagen med straff belagd, med böter från och med tjugufem till och med femhundra kronor.

Uppgift om varans beskaffenhet skall ej anses oriktig, där ej afvikelsen från garantibeviset öfverstiger af Konungen fastställt analys spelrum.

6 §.

Förbrytelse mot denna lag åtalas vid allmän underrätt. Sådan förbrytelse må ej af allmän åklagare åtalas, där ej brottet af målsägande till sådant åtal angifves.

7 §.

Böter, som enligt denna lag ådömas, tillfalla kronan.

Saknas tillgång till deras fulla gäldande, förvandlas de efter allmän strafflag.

8 §.

Öfverenskomma säljare och köpare, att betalning för gödselmedel skall erläggas efter den mängd af värdebestämmande ämnen, varan vid undersökning finnes innehålla, eller understiger vikten af försåldt varuparti ett hundra kilogram, vare säljaren ej skyldig att öfverlämna garanti-bevis eller att iakttaga hvad i 2 § stadgas.

9 §.

Konstgjorda gödselmedel må till riket införas endast af den, som tillverkar eller idkar handel med dylika varor, och må förty gödselmedel, som till riket ankomma, icke från tullverket utlämnas, med mindre mottagaren genom intyg af registreringsmyndighet eller af trovärdige män styrker sig tillverka eller idka handel med sådan vara. Då sådan från utrikes ort ankommen vara af mottagaren till annan utlämnas, åligger den förre lika skyldighet med säljare.

Hvad nu är stadgadt skall dock ej utgöra hinder för registrerad förening för ekonomisk verksamhet, hvilken ej idkar handel, att för medlemmars i föreningen räkning till riket införa dylika varor.

10 §.

Med konstgjordt gödselmedel förstås i denna lag hvarje till gödsling afsedd tekniskt behandlad vara, ändå att den endast underkastas förmalning eller motsvarande behandling, såsom råa kalialter, perugano samt råstampadt benmjöl. Å pudrett eller å kalk, mærgel eller dylika jordförbättringsmedel hafva bestämmelserna i denna lag ej tillämpning.

Denna lag skall träda i kraft den 1 januari 1906.

Laguskottet, till hvilket motionen torde remitteras, äger föreslå de ändringar, som kunna anses erforderliga.»

Vid 1902 års riksdag förelåg till behandling en af Kungl. Maj:t aflåten proposition, däri Kungl. Maj:t förklarade sig vilja inhämta Riksdagens yttrande öfver ett i propositionen framlagdt förslag till förordning angående handel med konstgjorda gödselmedel. Det sålunda begärda yttrandet kom emellertid ej till stånd af den anledning, att Riksdagen ansåg vissa i propositionen ifrågasatta stadganden vara af den beskaffenhet, att de icke lagligen kunde åvägbringas i annan ordning än den för stiftande af allmän civillag föreskrifna. Riksdagen, som på denna grund fann sig förhindrad att afgifva det ifrågasatta yttrandet, beslöt i stället aflåtande af en skrifvelse till Kungl. Maj:t, däri Riksdagen, under hänvisning därtill, att behof af lagstiftning i ämnet syntes vara för handen, anhöll, det täcktes Kungl. Maj:t för Riksdagen framlägga förslag till lag angående handel med konstgjorda gödselmedel. Med anledning häraf framlade Kungl. Maj:t genom proposition till 1904 års Riksdag ett förslag till lag om handel med konstgjorda gödselmedel, hvilket lagförslag i hufvudsak öfverensstämde med det genom förevarande motion framlagda.

Det förslag, som innefattades i ofvannämnda proposition till nästlidet års Riksdag och hvilket, på sätt i motionen anföres, icke blef af Riksdagen bifallet, uppställde såsom hufvudprincip ovillkorlig skyldighet för den, som för egen eller annans räkning idkade handel med konstgjorda gödselmedel, att vidtaga åtskilliga åtgärder till köparens skyddande emot förfalskad och underhållig vara. I sådant afseende ålades säljaren att till köparen aflämna garantibevis med uppgift, bland annat, om varans benämning och dess halt af värdebestämmande ämnen, och därjämte föreskrefs skyldighet för säljaren att, då försäljning af konstgjorda gödselmedel skedde i fast förpackning, å förpackningen anbringa ett märke, angifvande säljarens namn jämte förutnämnda uppgifter. Från dessa skyldigheter var emellertid säljare befriad dels i fråga om försäljning af varuparti, understigande tjugufem kilogram, dels för det fall, att med köparen träffats öfverenskommelse, att betalning för varan skulle erläggas efter den mängd af värdebestämmande ämnen, varan vid undersökningen befunnes innehålla. Underlåtenhet från säljarens sida att fullgöra hvad honom i förenämnda hänseenden åläge var i lagförslaget belagd med sträng bötespåföljd (5—1,000 kronor), och straff af böter från och med 25 till och med 2,000 kronor stadgades jämväl för meddelande i garantibevis af oriktiga uppgifter angående varans beskaffenhet samt för sådan benämning å varan, som i afseende å dess beskaffenhet och ursprung vore vilseledande. Förseelser emot den föreslagna lagen, hvilka skulle åtalas vid allmän underrätt i den ort, där säljaren idkade sin rörelse, ställdes därjämte under allmänt åtal, och skulle, om allmän åklagare

utfört åtalet, två tredjedelar af böterna tillfalla denne. Slutligen stadgades i lagförslaget förbud för annan än den, som tillverkade eller idkade handel med konstgjorda gödselmedel, att hit till riket införa dylik vara.

Motionärerna hafva nu upptagit det förslag till lag om handel med konstgjorda gödselmedel, som i enlighet med hemställan i reservation, fogad vid nästlidet års lagutskotts utlåtande i ämnet, blef af Andra Kammaren antaget och hvilket såsom ofvan antydts i vissa afseenden skiljer sig från omförmälta af Kungl. Maj:t vid nästlidet års riksdag framlagda förslag. Sålunda har nu föreslagits, att märke ej skulle behöfva åsättas vid hvarje varuförsäljning eller innehålla alla de uppgifter, hvarom ofvan förmälts, utan att säljare endast hade att tillse, att å förpackningen förefunnes ett märke, hvarigenom varan identifierades. Vidare hafva bötesbeloppen sänkts, hvarjämte föreslagits, att förbrytelser mot lagen skulle åtalas vid vanligt brottmålsforum, att allmän åklagare ej utan målsägandes angifvelse skulle vara berättigad att väcka åtal för öfverträdelse af lagen, att, såsom följd häraf, ej någon åklagareandel i böterna skulle ifrågakomma, att den i lagförslaget stadgade skyldigheten med afseende å öfverlämnande af garanti-bevis och märke å förpackningen icke skulle gälla, då vikten af försåldt varuparti understege etthundra kilogram samt att ej endast handelsidkare, utan äfven registrerade landtmannaföreningar skulle äga att importera konstgjorda gödselmedel.

Mot förevarande lagförslag har utskottet, som anser den ifrågasatta lagstiftningen motsvara ett verkligt behof och finner ofvan berörda ändringar i det ursprungligen af Kungl. Maj:t framlagda förslaget väl ägnade att undanröja befogade betänkligheter mot detsamma, icke funnit något att erinra, och hemställer utskottet alltså,

att det i motionen innefattade lagförslaget må af Riksdagen bifallas.

Stockholm den 28 april 1905.

På lagutskottets vägnar:

ERNST TRYGGER.

Reservation

af herrar *Trygger, Hedenstierna, Ridderbjelke, Sandqvist, Lilliesköld, Jeppsson* och *Johanson*.

Herr *Lindhagen* har begärt få antecknadt, att han icke deltagit i ärendets behandling inom utskottet.